

Kázání 2. ledna 2022, FS ČCE Praha-Střešovice

Mt 2,1-12

Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“ Když to uslyšel Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém; svolal proto všechny velekněze a zákoníky lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit. Oni mu odpověděli: „V judském Betlémě; neboť tak je psáno u proroka: ‚A ty, Betléme, v zemi judské, zdaleka nejsi nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.‘“ Tehdy Herodes tajně povolal mudrce a podrobně se jich vyptal na čas, kdy se hvězda ukázala. Potom je poslal do Betléma a řekl: „Jděte a pátrejte důkladně po tom dítěti; a jakmile je naleznete, oznamte mi, abych se mu i já šel poklonit.“ Oni krále vyslechli a dali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí. Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary – zlato, kadidlo a myrhu. Potom, na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země.

Na dnešní neděli připadá svátek Zjevení Páně. Naše církve jej slaví první neděli po Novém roce, ale většina křesťanů 6. ledna. Podle lidové tradice je to svátek Tří králů, kteří se jmenovali se Kašpar, Melichar a Baltazar. Ale tradice se má k biblickému textu asi jako hlášení legendárního rádia Jerevan k realitě. Na dotaz „Je pravda, že krále židů navštívili tři králové jménem Kašpar, Melichar a Baltazar?“ by odpověď mohla znít: „V zásadě je to pravda. Jen navštívili jakési miminko, co se narodilo ve stáji, zřejmě se jmenovali jinak a nebyli králové. A ten počet také není jistý.“ Přesto má smysl si tento svátek připomínat společně s včerejším svátkem, který není jen Novým rokem, ale také připomínkou Ježíšova obřezání. Křesťané totiž příliš dlouho zapomínali, že i Ježíš vstoupil do smlouvy Izraele s Hospodinem svou obřízkou.

V našem textu jsme se ocitli krátce po Ježíšově narození. S rodiči je pořád v zapadlém Betlémě, který nikoho moc nezajímá, vlastně zajímá jen ty mudrce z východu. Víme o nich snad jen to, že to nebyli králové ani židé, ale byli to učené a moudří muži, kteří si všimli, že se děje něco mimořádného. Ukázala jim to hvězda. Ježíš má svou hvězdu. V bibli je časté, že se lidem ukáže něco nebo někdo ve snu, ale hvězdy a astrologii Bůh pro komunikaci s lidmi nepoužívá. Ale snad právě pro jedinečnost situace, kdy sám přijde do světa, se ukázalo nebeské znamení. Ale uvidí to právě jen tito mudrcové z východu.

Židé té doby vlastně také očekávali něco zásadního, příchod Mesiáše. A každá žena tak trochu doufala, že právě ona ho porodí. Podle lidských představ vyhlíželi mocnáře - vojevůdce, který přemůže všechny nepřátele a nastolí nový a lepší věk, alespoň pro Židy. A tak není divu, že je miminko, které se narodilo chudým lidem na namáhavé cestě, kdesi v provinčním městě, nijak nezaujalo. Zatím tu vládne král Herodes, který je na trůnu, ač na něm být správně nemá; je zkažený, svévolný, spolupracuje s Římany a škodí vlastní zemi. Takových Herodů jsou plné dějiny, i současnost - pro příklad netřeba chodit daleko. Ale dokud mocní Římané dají, může si Herodes dělat, co chce. A také dělá.

A do toho přijdou nějací cizí mudrci a ptají v hlavním městě po novém králi. Já si myslím, že v Herodovi by se v té chvíli krve nedořezal. U všech špatných mocipánů je to stejné – tváří se sebejistě, jsou nadutí a arogantní, ale jen se ukáže malé ohrožení jejich moci, jejich sebejistota je tatam a nastupuje směs paniky a agresivity. Náš Herodes nevymyslí nic lepšího, než poslat mudrce vypátrat toho nového krále, aby jej pak mohl zavčas zlikvidovat.

Ale Boží plány se světem nemůže zrušit nějaký Herodes. Bůh zasahuje a Ježíš je zachráněn – rodiče s ním prchají do Egypta.

Ono tedy už kolem narození Ježíše to nebyla v žádném směru idyla. Ten maličký král králů je teprve pár dní na světě a už je všude spousta starostí i bolesti. Nejdřív musela Marie riskovat nejen Josefovo odmítnutí, ale i ukamenování, protože otěhotněla mimo manželství neznámo s kým. Josef současně prošel těžkým zklamáním (z Marie), ze kterého jej musel vyvést až Boží posel. Pak museli společně podniknout namáhavou cestu do Betléma, kde Maria porodila v páchnoucím chlívků, protože ty dva chudé lidi na cestě u sebe nikdo nechtěl. A tím to nekončí, bude následovat vraždění nevinných dětí organizované vyděšeným Herodem a útěk do Egypta, což je nebezpečná cesta přes poušť.

Zkrátka, místo vánoční idyly je tu série různých dramatických událostí. Zdá se, jakoby Boží království a svět na sebe bezprostředně narazily. Do té doby byl Bůh – stvořitel a pod ním stvořený svět. Bůh do něj vstupuje svými zásahy, ale je tam propast, kterou žádný člověk nemůže překonat. Teď je Bůh ve světě a zdá se, že svět na něj svět reaguje jako imunita na něco cizorodého - to sem nepatří, toho se musíme okamžitě zbavit. Jiné by to bylo, kdyby se Bůh rozhodl narodit do královského paláce; mohl se narodit dokonce do císařského paláce v Římě, v centru tehdejšího světa. Nebo alespoň někomu významnému v Izraeli, nejlépe třeba veleknězi – to by se snad možná nejvíc. Podle lidských představ. Jenže stvořitel světa neuvažuje jako lidé. Proto si vybral dva obyčejné lidi a narodil se v takových podmínkách, že horší už to snad ani být nemohlo - která žena by chtěla rodit v chlívků. Bůh se zcela zjevně rozhodl, že když už na sebe vezme lidský úděl, aby lidem pomohl, tak se vším všudy, a proto se nevyhne ani bídě a bolesti. Ani bezmoci, ani nepochopení, ani lidské zlobě.

A tak se maličký Ježíš hned stává uprchlíkem. A i když se kolem něj dějí bolestné, ba životohrožující věci, začíná se psát nový příběh, je tu nový začátek. Bůh jde lidem tak dalece vstříc, aby ten nový začátek mohli začít i ti nejchudší, ti na útěku, ti nešťastní, ti na okraji. Oni jsou prvními adresáty té nové dobré zvěsti. Myslím, že církve jsou jim tuhle zvěst dlužny, a proto se často ocitají mezi příznivci různých falešných proroků a mesiášů.

Může nás napadnout, co se vlastně změnilo od té doby? Svět a Boží království na sebe pořád narážejí, jako tehdy. Pořád umírají nevinné děti, pořád vládnou Herodové, možná už jich dokonce zase přibývá. Pořád musejí rodiny s dětmi prchat přes poušť a ženy rodí někde na nedůstojném místě, protože se pro ně nenajde místa. Od těch dob se podařilo prosadit mnoho dobrého, jenže současně vznikají nové hrozby a nová strádání tam, kde je třeba už ani nikdo nečekal. Martin Luther, často proti své vůli vtahovaný do politiky, si jednou posteskl, že svět je jako opilý sedlák, který spadl s koně. Pomůžeš mu do sedla a on ti za chvíli žuchne na druhou stranu.

To není projev fatalismu, výzva k pasivitě ani rezignaci. Je to spíš napomenutí, abychom nenabyli dojmu, že je v naší moci přivést Boží království na zem. Stvořit dokonalý svět. To neumíme a tam, kde to zkoušeli, dobře to nedopadlo. Bůh ale daroval lidem možnost nového začátku, jako příležitost věci i sebe měnit k lepšímu. Ne jako pasivní očekávání, že Bůh to za nás obstará sám. Tu možnost nového začátku člověk nebo i církve někdy prošvihnou, někdy to zkazí. Dobrá zpráva ale je, že celá Bible je plná svědectví, že Bůh se nenechává odradit a zkouší to znovu a znovu. Dějiny Izraele jsou plné Boží snahy a lidského selhání, po kterém přijde Boží nabídka na nový začátek. Stejně to bylo s praotci, Mojžíšem, proroky i apoštoly. A když už to s lidmi nešlo vůbec, Bůh raději sám přijde do té úplně nejhorší lidské bídy, aby umožnil nový začátek; už ne jen Izraeli, ale všem lidem. Všem, kteří nemohou splatit svoje dluhy, vyhláší amnestii. Je to pro všechny a je to zadarmo. „Ne, už se nemusíte účastnit složitých obřadů, získávat kladné body plněním přísného zákona a svazovat každý svůj pohyb podrobnými předpisy. - Místo toho myslete víc na druhé než na sebe, buďte jim blízko v nouzi a smutku, navzájem se podpírejte. A starejte se o ty na cestě, na okraji, o ty, kteří jsou v koncích. Je tu nový začátek pro všechny“. A všude tam, kde se to

děje, už je vidět Boží království. I všude tam, kde si lidé dokáží odpustit a tam, kde místo nenávisti přichází smíření. Tak se téměř vlamuje do tohoto světa. S Ježíšem už není nic jako dřív. Parabile, tedy parafráze evangelia o tom, jak by probíhal Ježíšův život v dnešní Česku, to přiléhavě nazývá „Nebeská revoluce“.

Vstupujeme do nového roku; i to může být nový začátek. Lidé si letos často přejí, aby byl lepší než ten předešlý. Ale zatím to moc nevypadá. Další vlna koronaviru, rychle stoupající ceny, hospodářství v potížích a z východu místo moudrých mudrců přicházejí zprávy o hrozící válce. Naše předky to nepřekvapovalo a jednu novoroční píseň rovnou nazvali „Snesli jsme mnohé těžkosti, ještě jich zůstává dosti.“

Ale my máme – díky Bohu - přesto dobrou naději a naděje neklame, jak píše apoštol Pavel. Z našeho příběhu si můžeme vzít naději, a to hned několikrát: **naději**,

1) že ač ve světě je pořád mnoho Herodů, kteří se tváří, že jsou jeho pány, jejich moc je vratká a jejich sebejistota také; jejich vláda se často zhroutí ze dne na den.

naději

2) že Hospodin své plány a svou spravedlnost prosadí a žádný Herodes mu v tom nezabrání. Jen to z našeho hlediska někdy dlouho trvá.

i naději

3) že Bůh nepřišel do světa jako krutý vládce, ale sklonil se k lidem, do jejich bídy, nejistoty a obav. A proto je s těmi, kteří jsou v podobné situaci. A proto s nimi máme být i my a dávat jim právě naději.

Z našeho příběhu si můžeme vzít také naději

4) že i když toho hodně pokazíme, tak máme vždycky šanci na nový začátek.

naději

5) že Boží království do tohoto světa přichází všude, kde si lidé pomáhají, myslí na druhé a odpouštějí si.

A v neposlední řadě naději

6) že i když naše cesta není vždy snadná, nejdeme po ní sami a když jdeme s Ježíšem, tak se určitě nemůžeme ztratit.

Amen